

Datum
2025-09-25

Vår referens: Antje Dederling

Mottagare
s.remissvar@regeringskansliet.se

s.sl@regeringskansliet.se

Diarienummer S2025/01127

Remissinstans; Vårdföretagarna

Remissvar beträffande SOU 2025:62 "Ansvaret för hälso- och sjukvården"

Vårdföretagarna är en arbetsgivar- och branschorganisation för privat och idéburen vård och omsorg. Vårdföretagarna har cirka 2000 medlemmar med drygt 115 000 årsanställda som bedriver vård och omsorg i hela landet. Bland medlemmarna finns såväl större som mindre aktörer representerade och alla omfattas av kollektivavtal. Vårdföretagarnas medlemmar har en central roll i dagens och framtidens hälso- och sjukvård i hela landet.

Vårdföretagarna har beretts tillfälle att lämna remissvar över SOU 2025:62 "Ansvaret för hälso- och sjukvården" ("Utredningen").

Övergripande synpunkter

Vårdföretagarna instämmer i stort med Utredningens sammanfattande analyser och slutsatser. Vårdföretagarna delar bilden av att det förekommer flera omotiverade skillnader mellan och inom regionerna, bland annat i fråga om tillgång till vård. Vårdföretagarna delar också Utredningens bedömning att Hälso- och sjukvårdslagens bestämmelse om vård på lika villkor för hela befolkningen behöver uppfyllas bättre än i dag, samt att efterlevnaden av patientlagen behöver förbättras.

Utredningen konstaterar att samordningen brister i Sverige och att de långa vårdköerna och regionala skillnaderna är resultat av detta. Vårdföretagarna delar den bilden. Vårdföretagarna delar även Utredningens uppfattning att samordningen skulle kunna förbättras med befintligt regelverk, vilket dock inte har skett.

Huvudmannaskapet

Utredningen avråder från ett delvis statligt huvudmannaskap och lämnar inget förslag om ett renodlat statligt huvudmannaskap. De två huvudsakliga skäl som anförs är bristande parlamentariskt stöd för detta samt den stora administration som ett en sådan omorganisation skulle innebära.

Vårdföretagarna vill i sammanhanget påtala att även dagens system innebär en omfattande administration. Utredningen nämner som exempel att dagens demokratiska representation i regionerna utgörs av drygt 4 500 förtroendevalda, varav drygt 1 700 i 21 regionfullmäktige, jämfört med 349 riksdagsledamöter. En förändrad organisation skulle således kunna innebära en minskad administration och därmed en positiv utveckling då vårdens resurser i större omfattning skulle kunna gå till faktisk vård.

Vårdföretagarna menar att de stora skillnaderna i regional styrning begränsar möjligheterna till en mer sömlös samordning med utgångspunkt i den enskilde patientens behov.

Vårdföretagarna delar förvisso utredningens uppfattning att huvudmannaskapet inte är ensamt avgörande för att göra vården mer jämlik, tillgänglig och sammanhållen. Det kan dock konstateras att regionerna varken var för sig eller i samarbete inom SKR lyckats åstadkomma den eftersträlvade jämlika, tillgängliga och sammanhållna vården.

Ökat statligt ansvar för vissa områden

Utredningen konstaterar att Hälso- och sjukvårdslagens bestämmelse om vård på lika villkor för hela befolkningen behöver uppfyllas bättre än i dag och att efterlevnaden av patientlagen behöver bli bättre. Vårdföretagarna delar den bilden.

Utredningen tycks vidare göra bedömningen att staten förvisso behöver vara den aktör som säkerställer nationell jämlikhet, utan ett formellt förändrat huvudmannaskap. Därför föreslås att staten ska ta ett större ansvar för vissa områden.

Vårdföretagarnas svar avgränsas till kommande arbete kring ett statligt övertagande av ansvar för screening och vaccination.

Bakgrunden till urvalet av områden anges vara bl.a. att behovet av lokala anpassningar är mindre, att vårdområdena är avgränsningsbara samt att det kan finnas stordriftsfördelar. Vårdföretagarna anser att det finns ytterligare vårdområden som utifrån samma grunder är väl lämpade för en statlig styrning, där bl.a. åtgärder inom ortopedisk kirurgi och vissa diagnostiska åtgärder kan nämnas.

Vårdföretagarna menar att ett nationellt ansvarstagande för screening och vaccination bör verkställas genom att vården erbjuds inom LOV eller LOU. Målsättningen är bland annat att öka deltagandet och att nå fler individer i grupper där deltagandet är lågt. Det kan även antas att en ökad kostnadseffektivitet eftersträvas. Privata utförare har i jämförelse med statligt eller regionalt organiserad vård bättre förutsättningar att åstadkomma detta.

Stärkt statlig styrning av hälso- och sjukvården

Kommittén konstaterar att den statliga styrningen behöver stärkas. Utredningen konkretiserar dock inte närmare formerna och hänvisar i vissa delar till den kommande "Behovsutredningen". Vårdföretagarnas synpunkter kommer således inkomma i samband med att "Behovsutredningen" presenteras. I sammanhanget vill Vårdföretagarna dock påtala att patientens ställning måste stärkas genom förbättrad information om patienträttigheter, både gentemot allmänheten och gentemot vårdens medarbetare.

Antje Dederig

Förbundsdirektör Vårdföretagarna

Ida Ingerö

Näringspolitisk chef